

Bogár László: Hamis diagnózis és terápia

2013 június 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

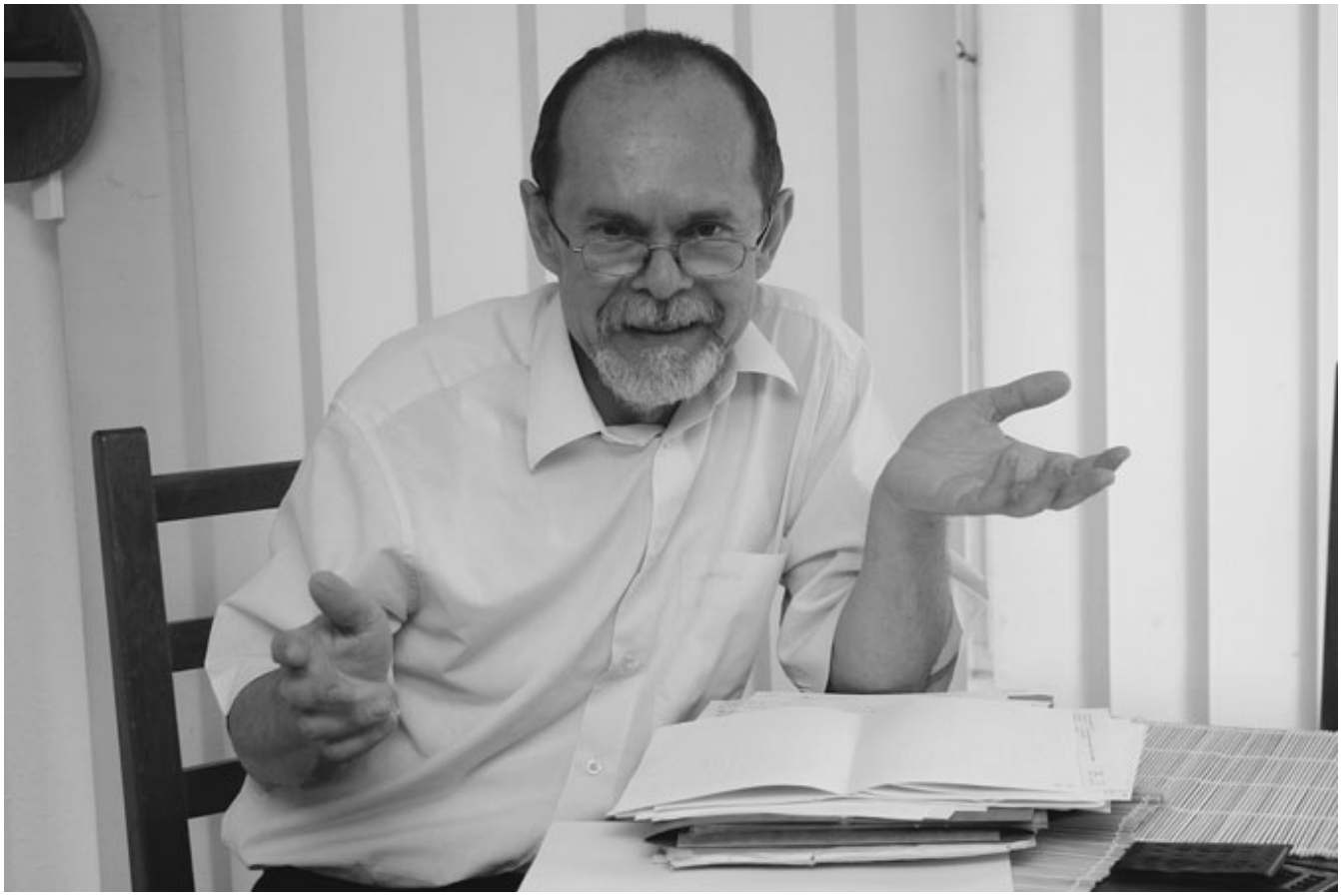
Mérték

Ahogyan az Európai Bizottság néhány héttel ezel?tti javaslata alapján várható volt, Magyarország kilenc év után „kiszabadult” a túlzottdeficit-eljárás alól. Némi cinizmussal azt is mondhatnánk: ez volt eddig a természetes állapotunk, hiszen az Európai Unióba való 2004-es belépésünkkel automatikusan kerültünk a túlzottdeficit-eljárásba.

Kicsit több cinizmussal azt is megkockáztathatnánk, hogy az európai integráció természetes létformája az, hogy nem tudja teljesíteni a saját maga által megfogalmazott, egyébként formálisan igen szigorúan számon kért normáit.

Valamikor 2010-2011 táján volt egy egyéves id?szak, amikor Németországon, Luxemburgon, Finnországon és Svédországon kívül a többi, összesen huszonhárom tagország túlzottdeficit-eljárás hatálya alatt állt, mert államháztartási hiánya túllépte a GDP 3 százalékát.

Hasonló a helyzet a másik fontos stabilitási kritériummal, az államadósságnak az éves nemzeti termékhez viszonyított 60 százalékos arányával, ami ma az Európai Unió átlagában 87 százalék, tragikomikus módon az eurózóna tagországaiban rosszabb, mint az eurót még be nem vezet? országokban. Magyarország kiszabadulása kapcsán érdemes lenne kicsit eltöprengeni azon, hogy vajon mi lehet ezeknek a meglehet?sen képtelen összefüggéseknek a mélyén.

Miért van egyáltalán hiánya az államháztartásnak és a felhalmozódó deficitekb?l miért keletkezik egyre nagyobb és vészjóslóbb államadósság? Egy friss statisztikai összefoglaló szerint a világ államainak összes adóssága meghaladta az 56 ezer milliárd dollárt, ami a világ egyéves gazdasági összteljesítményének közel 80 százalékát teszi ki. Izgalmas lenne egyszer azt is tisztázni, hogy ki a hitelez?, aki ezért a roppant adósságtömegért évente több mint háromezer milliárd dollár kamatot tesz zsebre.

A deficit és az eladósodás növekedése tehát globális szinten is megállíthatatlannak látszik, miközben ma már a világ országainak dönt? többségében szigorú megszorítások zajlanak. Ezeket leginkább a Nemzetközi Valutaalap szorgalmazta eddig, de most elismerte, hogy valójában pontosan ellentétes hatást értek el velük, vagyis nem javítják, hanem drasztikusan rontják egy ország gazdaságának m?ködését. Az uralkodó globális logika természetesnek tekinti, hogy a deficit és aztán ennek nyomán az eladósodás abból származik, hogy az adott állam és polgárai túlfogyasztanak. Éppen ezért a globális hatalmi rendszer urai és fegyelmez? intézményei, mint például a Nemzetközi Valutaalap és az Európai Bizottság az állami kiadások radikális csökkentését írják el?, annak az általuk „fiskális alkoholizmusnak” nevezett függ?ségnek a felszámolását, amely a deficitet és az eladósodást

el?idézi. Legalábbis szerintük. Ám a helyzet éppen az, hogy mind a diagnózis, mind a terápia hamis. Valójában a világ legtöbb országában egészen más mechanizmus idézi el? a deficit és az eladósodás „b?vített újratermelését”, és nem a lakosság féktelen hedonizálása.

Hazánkban ezt a féktelenséget elég nehéz is lenne elképzelni, hisz az átlagbér reálértéke alig haladja meg a 35 évvel ezel?tti szintet. A valóságos deficit- és adósság-gerjeszt? mechanizmus lényege az, hogy a világ legtöbb országa – hazánk is közéjük tartozik – gazdasági életét a globális t?ke uralja multinacionális vállalatok és bankok formájában. S mivel ezek sikeresen elhitetik a társadalom szélesebb rétegeivel, hogy az alacsony bérek, az alacsony adók és az alacsony szabályozási szint (deregulálás) „terül, terülj asztalkája” várja ?ket, éppen az ? d?zsölésüket kell a bennszülötteknek megfizetniük. Hiszen éppen az ? túlfogyasztásuk miatt mind az állam, mind a család m?ködése és élete deficitessé válik, mert nem kapja meg adó, illetve bér formájában teljesítményének ellenértékét. Pontosan annak érdekében adósodik el az állam és az állampolgár is, hogy a szimbolikus bérek és adók mint bevételi források ellenére mégis valahogy létezni tudjon.

Mivel azonban az elemi szint? m?ködést ilyen módon csak hitelb?l tudja biztosítani, a hitelt viszont ugyanez a globális pénzhatalmi rendszer nyújtja, így bezárul a csapda. E csapda lényege – amelyben Magyarország is évtizedek óta verg?dik –, hogy a hiteleket éppen attól a struktúrától kapja, amely abban érdekelt, hogy soha ne is tudjon ebb?l a csapdából kikeveredni. Ennek a kikeveredés-képtelenségnek a legbiztosabb jele az az állapot, amikor az adott ország els?dleges államháztartási egyenlege már tartósan többletet mutat. Vagyis, ha (mint nálunk is) nem kellene a felhalmozódott adósságok miatt kamatot fizetni, akkor a bevételei már meghaladnák a kiadásait. Csakhogy éppen azért kell ilyen magas kamatot fizetnie, mert a globális hatalmi struktúra ugyan nem fizeti meg az egyén munkaerejének és állami infrastrukturális teljesítményének globális piaci ellenértékét, de azt megköveteli (kamatok formájában), hogy éppen az általa okozott deficitek fedezésére felvett hitelek ára globális piaci szinten legyen. Ráadásul ez a mechanizmus öngerjeszt?, mert az egyre jobban eladósodó ország egyre kockázatosabbnak min?sül, aminek következtében egyre magasabb kamatot követelnek t?le, amit?l még gyorsabban adósodik el… és így tovább.

Ez az a végzetes harapófogó, amelyben a világ országainak többsége verg?dik. Hazánk most legalább azt elérte, hogy ezért ne büntessék még külön is, de ezzel maga az alapprobléma sajnos nem oldódott meg. Ezért kellene végre megnyitni a valóban ?szinte vitát arról, hogy lassan negyven év után hogyan fogunk kikeveredni ebb?l a pusztító csapdából.

Bogár László - magyarhirlap.hu

Ajánló